

Nederlandsche Verzen en Nederlandsche Proza.

XI.

Vosmeer de Spie. — Een(e) Passie. — Analyse van een gemoedstoestand. (Amsterdam, D. Buys Dz., zonder jaartal. Dagteekening van de Voorrede: Januari 1891).

..... „Zoo dus nog altijd hinder van slapeloosheid?”

— „Ja, vooral in de laatste weken!”

— „Niets anders?”

— „Alle geluiden hinderen mij. Dat bellen van den tramkoetsier maakt me wanhopig!”

— „He, ja! Dat is waar ook! Als je, wakker te bed liggend, die bel hoort, wat zie je dan?”

— „Niemedal!”

— „Heb je er soms ook op gelet, of er zich bij dat geluid eene voorstelling van kleur in je hersenen opdoet?”

— „In het geheel niet. Ik ben veel te veel uit mijn humeur bij dat satansche lawaai!”

— „Ja, maar je zoudt je toch bij dat bellen eene voorstelling van kleur kunnen maken — als je wilde!”

— „Dat zou niet veel moois zijn!”

— „Bijvoorbeeld! Zeg me eens wat kleur komt het naast aan het geluid van de trambel?”

— „Vies koperrood!”

— „Mis — glimmend zilver! En wat kleur sluit zich aan bij de menschenstemmen op straat?”

— „Morsig vaalgeel!”

— „Mis — blauw-rood-aankomend-hèl-wegbleekend. En wat kleur dommelt er bij het geratel van een rijtuig?”

— „'n Gemeene, helsche straatkleur — vuilrood!”

— „Mis — groengrijs! En welke . . .”

— „Basta! Je maakt me nog zeker, dan ik al ben! Waar haal-je toch al die wijsheid vandaan — dat je me zoo beslist tegenspreekt!”

— „Dat staat te lezen in 'een nieuwen roman, geschreven door een heer, die zich Vosmeer den Spie noemt, en waarvan de titel luidt: *Een(e) Passie.*”

Mijn vriend knikte — en wees mij op het boek, dat ergens onder een stapel papieren verscholen lag. Hij fluisterde:

«Een wonder is die nieuwe . . . leer!
Geloof het maar, Jan Salie!»

Naar huis teruggekeerd, nam ik *Een(e) Passie* nog eens in de handen.

Ja, mijn slapelooze vriend had gelijk Jan Salie er bij te pas te brengen. Het is verwonderlijk, hoe er gesold wordt met een klein ideetje van niemedal, en hoe de heeren zich dan willen laten passeeren voor heel nieuw, heel jong, heel *fin-de-siècle*. Dat bij de geluiden, die ons oor treffen, eene harmonische voorstelling van kleur kan gevormd worden — is een Fransch idee, door Charles Baudelaire in de wereld gebracht. Vooral door J. K. Huysmans is dit idee uitgesponnen, en van het gehoor op den smaak overgebracht. Huysmans proeft iets, en hoort dan eene harmonische muziek. De curacao herinnert aan de clarinet, de kummel aan de hobo, de anisette aan de fluit, de kirsch aan de trompet, de whisky aan de trombone, de brandewijn aan de tuba, de rhum aan de altviool, de zuivere, oude bitter aan de contrabas. Zoo gaat het eveneens bij den reuk. Eene aandoe-ning van den reuk zou eveneens met kleurgewaarwordingen kunnen worden geflankeerd. De geur van de reseda doet denken aan zilverblauw, die van de jasmijn